

Skolkuratorernas upplevelser om elevernas önskan om stöd

Patrick Koski

Examensarbete
Det sociala området
2022

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	7724
Författare:	Patrick Koski
Arbetets namn:	Skolkuratorernas upplevelser om elevernas önskan om stöd
Handledare (Arcada):	Ingmar Sigfrids
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Arbetets syfte är att kartlägga vilka stödbehov det finns hos ungdomar enligt skolkuratorers upplevelse. Arbetet är begränsat till andra stadiets skolor och till huvudstadsregionen. Som metod används ett frågeformulär med öppna frågor för insamling av data. Den insamlade datan analyseras sedan genom en kvalitativ innehållsanalys. Forskningsfrågan för arbetet är: Hurdant stöd önskar eleverna få från sin kurator i skolan och i vardagen enligt kuratorns upplevelser? Tio kuratorer svarade på frågeformuläret och i svaren identifierades tre huvudtemana om vad som är viktigt gällande stödet som kuratorerna ger åt eleverna. Temana är kuratorns tillgänglighet, stödformer, och moderna trender. Det uppkommer att kuratorns tillgänglighet är viktigt, och att de flesta kuratorer upplever att de har tillräckligt med resurser men det finns också oro om det faktiskt räcker till. Som stödform kommer det fram samtalsstöd som det viktigaste, att fungera som ett lyssnande öra och en medvandrare med ungdomen. En chattfunktion kunde fungera som ett bra tillägg till arbetet, men inte som ersättande av de fysiska möten med eleverna. Moderna trenderna kommer upp i kuratorsarbetet i formen av telefonberoende, sociala medier och det konstanta intrycket ungdomarna får, idealer och frågor kring rätt och fel. Här behövs kuratorn som en sorts vägledare genom allt och stöda ungdomen att processa det konstanta intrycket de möter i sin vardag.</p>	
Nyckelord:	Skolkurator, unga, ungdomar, stödbehov, skolmiljö
Sidantal:	41
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	22.06.2022

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social Services
Identification number:	7724
Author:	Patrick Koski
Title:	School counsellor's experiences about young people's wishes of support
Supervisor (Arcada):	Ingmar Sigfrids
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>This study aims to identify young people's support needs based on the experiences of school counsellors. The study is limited to the general upper secondary schools and vocational schools in the Helsinki Metropolitan area. A questionnaire with open ended questions is used as the method to collect data. The collected data is then analyzed through content analysis. The research question for this study is: What type of support do students wish to get from their counsellors at school and in their everyday life in the school counsellor's experiences? 10 counsellors answered the questionnaire and from these answers, 3 main themes were identified. The themes were the counsellor's availability, form of support, and modern trends. The results show that most counsellors say they have the resources they need for the job but are still worried if it is enough. Conversational support was the main form of support students need, a counsellor that is there to listen and to act as a companion. A chat function was thought of to be a good addition to the work, but not as something that could replace the face-to-face meetings with the students. Modern trends come up in counsellor's jobs in the form of phone addiction, social media and the constant impressions young people get from there, ideals and questions about what is right and wrong. The counsellor becomes a kind of guide and supports the young people to process all the impressions they face in their everyday life.</p>	
Keywords:	School counsellor, young people, youth, support needs, school
Number of pages:	41
Language:	Swedish
Date of acceptance:	22.06.2022

INNEHÅLL

1	Inledning	6
2	Bakgrund	7
2.1	Ungdom	7
2.2	Kuratorns uppgifter	8
2.3	Lagstiftning.....	10
3	Syfte och frågeställning	10
4	Teoretisk referensram	11
4.1	Sociokulturell inspiration	11
4.1.1	<i>Vad handlar inspiration egentligen om?.....</i>	<i>12</i>
4.1.2	<i>Vad är inspirationens uppgift?</i>	<i>12</i>
4.2	Empowerment.....	13
4.3	Utvecklingspsykologi (ålder 12–20)	14
4.3.1	<i>Den fysiska utvecklingen</i>	<i>15</i>
4.3.2	<i>Den kognitiva och socioemotionella utvecklingen.....</i>	<i>16</i>
5	Tidigare forskning.....	16
6	Metod	20
6.1	Frågeformulär som metod.....	20
6.2	Urval av informanter.....	22
6.3	Etiska aspekter	23
6.4	Innehållsanalys	25
7	Resultatsredovisning	26
7.1	Kuratorernas tillgänglighet	26
7.2	Stödformer	28
7.3	Moderna trender	28
8	Resultatsdiskussion	30
8.1	Kuratorers tillgänglighet	30
8.2	Stödformer	32
8.3	Moderna trender	33
8.4	Allmän resultatsdiskussion.....	33
8.5	Metoddiskussion	34
9	Fortsatt forskning	36
	Källor	37

Bilagor	39
Bilaga 1 – Eposten som skickades åt kuratorerna.....	39
Bilaga 2 – Frågeformuläret som skickades åt kuratorerna	40

Tabeller

Tabell 1. Övergripande temana som framkommit från det insamlade materialet.....	26
---	----

1 INLEDNING

Arbetet har från första början haft två skribenter. Jag började arbetet tillsammans med socionomstuderande Nea Salvén, men på grund av olika tidtabeller bestämde vi oss för att sära på arbetet efter att vi utfört vår datainsamling och sedan skriva skilda examensarbeten. På grund av detta är vissa delar av detta arbete samma som Nea Salvéns arbete ”Skolkuratorers upplevelser av ungdomars stödbehov” (Salvén 2020), medan vissa skiljer sig från varandra. Materialet som vi delar på är stycken av inledning och bakgrund. Dessutom delar vi på teoretiska referensramen och tidigare forskningen med vissa ändringar. Det insamlade materialet delar vi också på. Vi skickade ut frågeformuläret tillsammans och jag kommer i detta arbete fokusera på de fyra sista frågorna medan Nea Salvén har i sitt arbete analyserat de fyra första frågorna. På grund av att en del av arbetet är gjort i samarbete med Nea och en del på egenhand kommer både ”vi” och ”jag” formen att användas genom arbetet. Vi jobbade mycket intensivt med detta arbete tillsammans och ansåg att det var för allas fördel att dela på det material vi hade samlat tillsammans.

I just detta arbete kommer jag att kartlägga ungdomarnas stödbehov genom att undersöka kuratorernas tidsanvändning. Vi vill också höra om kuratorernas upplevelser om sitt arbete och hur de upplever att ungdomarna får det stöd de behöver. Vi kommer att fokusera på kuratorer i Helsingfors som jobbar på andra stadiet dvs. i gymnasium eller yrkesskola.

Sedan 1960-talet har det funnits skolkuratorer i Finland. Arbetet är ändå i ständig utveckling och det finns inte ett enhälligt sätt som alla skolkuratorerna skulle jobba på i sina skolor.

Skolkuratorns arbete kan se mycket olika ut i olika skolor. Vissa kuratorer använder mycket tid till att träffa enskilda elever och fokuserar på de ärenden de har. Medan andra har mycket mera tid till förbyggande arbete. Det som skolkuratorerna alla ändå strävar efter är att ungdomarna skall utexamineras från skolan och bli goda medborgare i samhället. De flesta utmaningar ungdomarna har är mobbning, brist på motivation, brist på arbetsro, inlärningssvårigheter samt mental ohälsa. Elevernas problem har blivit mer mångfacetterade och vissa kuratorer upplever att de har svårigheter att hållas i kapp med förändringarna i samhället. (Kurki et al. 2006 s. 20–21)

Vi vill höra kuratorernas upplevelser om sitt eget arbete, hur de anser att deras tidsanvändning ser ut. Vi tycker att det är viktigt att undersöka detta för att få reda på hur kurators arbete ser ut i samhället idag och hur det har möjligtvis ändrats.

2 BAKGRUND

Aila Wallin talar om den finska skolans tre olika skeden, första skolan, andra skolan och tredje skolan. Andra skolan började få sin form under 1960–1970-talet. Då började man fokusera på att alla barn skulle ha rätt till likvärdig utbildning. Man började också anställa andra professionella än bara lärare, som t.ex. skolkuratorer, speciallärare, psykologer etc. Betoningen inom skolornas välfärdsservice började falla på det psykosociala stödet.

Tredje skolan har fått sin början vid skiftet till 2000-talet. Man har börjat sträva efter att skolorna har ett slags kontinuitet istället för att tänka att de handlar om olika skiften av utbildningar. Till skolans välfärdsservice har man också börjat inbygga en socialpedagogisk verksamhet. Man har börjat involvera föräldrar och studerande också mera i verksamheten och man ser detta samarbete som fostringspartnerskap. Problem som har uppkommit under det tredje stadiet handlar mest om samhällseliga, politiska och ekonomiska frågor. Samtidigt som psykosociala utmaningarna hos eleverna och familjerna har ökat, finns det inte nödvändigtvis alltid det stöd tillgängligt åt familjerna och eleverna för att det inte finns tillräckligt med personal eller kunskande hos den existerande personalen. (Wallin 2011 s. 33–37)

Aila Wallin skriver om att den första skolkurator arbetsplatsen kom år 1966 i Kotka. Efter 1970 kan man tala om att skolsocialarbete har fått sin ordentliga början. På slutet av 1970-talet skapades *Kouluuraattoreiden käsikirja* för att bättre kunna utveckla arbete i riktningen enligt behoven. (Wallin 2011 s. 43-45).

2.1 Ungdom

Enligt THL (Nuoret 2019) mår unga i yrkesskola fysiskt sämre än unga i gymnasium. Det kommer också fram att unga i gymnasium röker och dricker alkohol i berusandesyfte mer sällan än unga i yrkesskolan. Eleverna i gymnasium rör också mer på sig än eleverna i yrkesskolan. Föräldrarnas socioekonomiska status, utbildning och hälsotillstånd påverkar

den ungas välmående. Föräldrarnas utbildningsgrad påverkar fortfarande den ungas val av utbildning.

Föräldrarnas högre utbildning och boendet i kärnfamiljen fungerar som skyddsfaktorer för den ungas psykiska välmående. Därför är det viktigt att speciellt uppmärksamma de unga som går igenom förändringar eller har problem hemma med familjen. Man kan stöda den ungas välmående genom att uppmuntra till delaktighet tex inom hobbyn på fritiden, skolan och arbetslivet. Det är viktigt att stöda den mentala hälsan eftersom den kan ha mycket långsiktiga negativa följder i den ungas lärande och arbetsliv. Därför är det viktigt att erbjuda stöd med lågtröskel inom skolan så att man i ett tidigt skede kan ta tag i problem om de uppstår så att de inte växer och orsakar mycket skada på lång tid. (Nuoret 2019)

Skolan kan fungera som en väldigt positiv miljö för utveckling och för att få positiva upplevelser och bekräftelse. Det är ett bra tillfälle att bygga upp självsäkerhet och sociala relationer samt att uppfostra till en god medborgare till samhället. Det finns också många faktorer som bidrar till ett hälsosamt och strukturerat liv som skollunch, gymnastik och hälsokunskap. (Nuoret 2019)

2.2 Kuratorns uppgifter

I grund och botten så handlar skolsocialarbete eller kuratorns arbete ännu också om barnskydd. Det handlar om att trygga barnets utveckling och att barnet får växa upp i en trygg miljö. Skolan är ett av de viktigaste ställen där detta kan hända och en betydande del av barndomen och barnets utveckling, och därför är det väldigt viktigt att det också verkställs barnskydd inom skolan. (Wallin 2011 s. 42–49).

Wallin ger oss en förenklad förklaring till vad skolsocialarbete är: det handlar om att arbeta med ungdomarna och barn som försummar sin skolgång, barn och ungdomar som stör, såna som har svårigheter med att anpassa sig, deprimerade, ensamma och mobbade ungdomar och barn. Om man ser det från ett lite mera komplext perspektiv så handlar socialt arbete om att stöda, öka delaktigheten, gemenskapen, samarbete och förändring. Detta från ett socialt serviceperspektiv, och från ett socialt arbetes perspektiv så handlar det om att förverkliga ett samhälleligt och lagstiftat ingripande, med andra ord intervention, kontroll och tidigt stöd. Arbetet kan ske i olika former, från möten med enskilda

elever till arbete i grupper och klasser. Det handlar om att försäkra en trygg fostringsmiljö för barn samt att försäkras om att läroplikten blir uppfylld. Arbetet strävar efter att inverka på individnivå, gemenskapsnivå och samhällsnivå för att försäkra barns och ungdomars fostringsfrämjande. Viktiga aspekter i socialt arbete är bemötande, strävan till ändring och påverkan på strukturell nivå. (Wallin 2011 s. 85–89)

Att stöda föräldrarna anses som en viktig del av arbetet. Det är viktigt att föräldrarna får vara föräldrar, men att de kan få stöd i sitt föräldraskap om det behövs utan att samhället tar helt och hållet över fostrandet av barnet utan föräldrarna. Det finns olika sätt att närma sig metoderna till hur man gör detta, men det är viktigt att man bygger också en relation till föräldrar och är öppen och visar sitt stöd. (Wallin 2011 s. 103–106)

Ammatinetti.fi definierar skolkurator som en professionell inom det sociala området som specialiserat sig på förebyggande barnskyddsverksamhet, antingen socionom eller socialarbetare. Kuratorns främsta uppgifter är att stöda samarbetet mellan skolan och hemmet, hjälpa elever som har svårigheter med skolgången, den egna uppväxten eller relationer. Kuratorn förväntas vara tolerant, ha en positiv attityd, starkt psyke och tåla press. En kurator kan hjälpa tex med problematik mellan elever, lärare eller annan personal i skolan samt gällande frånvaro och byte av skola eller klass. Skolkuratorn jobbar också mycket förbyggande arbete emot mobbning. Kuratorn arbetar också ofta med enskilda elever genom individuella samtal och kan samarbeta med familjer, lärare, tjänstemän och andra myndigheter för att stöda eleven och hans välbefinnande. Skolkuratorn är en del av elevvården och samarbetar därför mångprofessionellt med hela skolans personal men också med hälsovårdarna och psykologerna i skolan. (Ammatinetti 2020)

Kuratorn hjälper utöver detta även med andra saker, tex förväntningarna som kommer från föräldrarna kan kännas tunga och då kan det vara bra för eleven att tala med kuratorn om det. Om eleven känner att vardagen inte fungerar på det bästa sättet kan kuratorn fungera som stöd och fundera tillsammans med eleven hur man kunde förbättra vardagen. Kuratorn kan alltså också stöda eleven med andra frågor och funderingar hen kanske har om sin framtid eller om hen känner att hen behöver extra stöd för att skolgången skall fungera på bästa möjliga sätt. (Koulun kuraattori 2020)

Skolkuratorarbetet har präglats av olika problem. Skolkuratorers arbete har länge varit ganska oklart utan några strikta riktlinjer. Man har talat om att man ”arbetar med sin egen

personlighet”, vilket i sig kan tänkas vara bra, men lämnar också mycket av arbetet öppet. Det har också länge varit ett stort frågetecken hurdan utbildning man skall ha för arbetet, vilket har lett till att det har funnits skolkuratorer med olika utbildningsbakgrunder. (Wallin 2011 s. 50–64)

2.3 Lagstiftning

Först på 2000-talet har man fått in i lagstiftningen att kommunerna måste kunna erbjuda tjänster inom socialt arbete åt eleverna. Denna förnyelse kom via barnskyddslagen (417/2007) år 2007. (Wallin 2011 s. 48). Det finns också andra lagstiftningar som binder och stöder kuratorsarbete. Enligt lag om elev- och studerandevård (1287/2013) skall studerande ges möjlighet till personligt samtal med elevhälsans kurator eller psykolog senast sju dagar efter att hen begärt om detta. Enligt lagen omfattas elevhälsa av psykolog- och kuratorstjänster samt hälsovårdstjänsterna i skolan. I lagen om elev- och studerandevård §3 står det följande:

Med elevhälsa avses främjande och upprätthållande av de studerandes studieframgång, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande och understödjande verksamheter inom läroanstalten. Med elevhälsa avses i denna lag såväl elevvård enligt lagen om grundläggande utbildning som studerandevård enligt gymnasielagen och lagen om yrkesutbildning. Elevhälsan ska främst vara förebyggande elevhälsa med generell inriktning som stöder hela läroanstalten. De studerande ska dessutom ha rätt till individuellt inriktad elevhälsa så som föreskrivs i denna lag.

Detta innebär alltså att kuratorn har en viss lagstadgad uppgift och måste arbeta med de uppgifter som i lagen anses vara väsentliga. Arbetet handlar alltså om att stöda hela skolan både elever och personal i sitt välbefinnande. Det kommer också fram i lagen att kuratorn främst skall arbeta förebyggande men också ta i beaktande och arbeta med ungas hälsa i helhet.

3 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Syftet med arbetet är att kartlägga kuratorernas arbetsbild i skolan och vilka stödbehov det finns hos dagens ungdomar. Forskningsfrågan är följande:

Hurdant stöd önskar eleverna få från sin kurator i skolan och i vardagen enligt kuratorns upplevelser?

Med forskningsfrågan vill jag få reda på hur kuratorerna jobbar med sina elever och hur de upplever att eleverna önskar att arbetet ser ut.

Jag fokuserar på skolkuratorer som jobbar på andra stadiet dvs. gymnasium eller yrkes-skola i Helsingforsområdet. Jag kommer inte att kartlägga hur arbetet kunde utvecklas utan fokuserar på hur det ser ut nu och hur kuratorerna under undersökningstiden upplever sitt arbete och ungdomars stödbehov.

4 TEORETISK REFERENS RAM

Den teoretiska referensramen för arbetet bygger på sociokulturell inspiration, till vilket begreppet empowerment också starkt hör hemma. Utvecklingspsykologi hör också till vår teoretiska referensram, men med begränsningen till ungdomsåldern mellan 12-20.

4.1 Sociokulturell inspiration

Sociokulturell inspiration har fått sin början i Frankrike efter andra världskriget. På 1960-talet blev det ett yrke tack vare frivilligarbetarna. Unesco tog också då fasta på termen och den började sprida sig bland fransktalande i Europa och sedan till Kanada. Kurki menar att det alltid inom sociokulturell inspiration men också kurators arbete kan hittas tre dimensioner; pedagogiska, sociala-, och kulturella dimensionen. Inom den pedagogiska dimensionen kan man se att personen och utvecklingen av personligheten står i centrum. Här ingår tex. utveckling av kritiskt tänkande, utveckling av attityder, ansvar. Inom kurators arbete syns dessa temana tex då man individuellt diskuterar med ungdomar. Den sociala dimensionen fokuserar på gruppen och gemenskapen, man fokuserar på inklusion och att unga blir aktiva medborgare i samhället. Som kurators arbetsverktyg fungerar olika grupparbeten och diskussioner. Kulturella dimensionen handlar om kreativitet. Kuratorn kan använda tex. musik, teater, dans eller annan slags konst som ett verktyg i sitt arbete. (Kurki 2006 s. 79–82)

Syftet med inspiration har redan från början varit delaktighet, medvetenhet och kreativitet. Man har fokus på att personerna själv skall ta del i och bygga samhället till en fungerande helhet, alltså vara aktiva medborgare i samhället. Att eleverna i skolan skall ta del och utveckla verksamheten från lärande till utvärderingen. Sociokulturell inspiration

handlar också om att den professionella skall inspirera brukaren till förändring, alltså att brukare själv skall hitta en lösning och göra en ändring och professionella bara finns som ett stöd. (Kurki 2006 s. 78–80)

4.1.1 Vad handlar inspiration egentligen om?

Man inspirerar människor till handling, organiserade aktiviteter och väcker människornas medvetenhet. Man uppmuntrar till ökade subjekt-subjekt relationer, mot en ökad social gemenskap. Man strävar efter att förbättra människornas livskvalité. När inspiration fungerar inom fostran, fungerar det genom att den professionella arbetar från ett vi perspektiv, och utgångspunkten för lärandet ligger hos den som lär sig, inte läraren. Man uppmuntrar till att de som lär sig också tar en aktiv roll och deltar i lärandet. Men det har en speciellt stark funktion när det kommer till tiden utanför den formella skolutbildningen, alltså fritid. Man stöder folk att bli sig själva och öva att leva sitt liv fullt ut. (Kurki 2000 s. 19, 42–43)

4.1.2 Vad är inspirationens uppgift?

Inspirationen består av tre huvuduppgifter som tillsammans bildar en helhet. Dessa uppgifter tillhör inte endast den professionella, utan grundar sig i att alla deltagare är delaktiga i processen. För den professionella handlar det om att ha en roll som förändras genom processen. De tre uppgifter för inspirering är teknisk produktionsuppgift (översatt från finskans ”tekninen tuotantotehtävä”), underlätta och fungera som förmedlare (översatt från finskans ”helpottaminen ja välittäjänä toimiminen”), och till sist upplysa (Översatt från finskans: Valaistuminen”). Den professionellas uppgift är även att kunna navigera genom dessa tre uppgifter, och veta när som tyngdpunkten skall ligga var under processen.

Den tekniska produktionsuppgiften refererar till det projektet som utförs vid just den utgivna tidpunkten. Ordet produktion refererar till bland annat saker som informationsbyte, kommunikation, arbete, forskning och problemlösning. Målsättningen med denna uppgift kan varieras på basen av vad projektet går ut på. Det kan bland annat vara att man stöder deltagarnas fysiska och kognitiva kunnande, det kan handla om att skapa nya relationer, nya uttryckningssätt, och att främja deltagarnas vilja om att växa till ett socialt

och kollektivt ansvarstagande. Som professionell är ens uppgift att vara en mellan länk mellan de kollektiva och deltagarna, att skapa möjligheter för det praktiska arbetet.

Som en förmedlare är den professionellas uppgift att underlätta deltagarnas kommunikation, koordinera saker, uppmuntra och försöka dra ur det kreativa hos deltagarna och skapa diskussion. Målet är att föra människor tillsammans, hitta de faktorer man har gemensamt med varandra. Genom att förstärka de gemensamma faktorerna strävar man efter att förstärka gruppdynamiken och samspelet bland människor.

Upplysningen handlar om att vara i arbete med deltagarnas känslor. Klargöra oklara känslor, uppmuntran till att lyfta fram känslor och ge mod att våga prata om en tankar fritt. Det handlar även om att skapa tillfällen för deltagarna att kunna sätta mål för deras verksamhet. Som en upplysare är målsättningen att skapa förutsättningar och utrymmen för att kunna arbeta med de två andra uppgifter inom ett inspirations projekt.

Dessa tre uppgifter är väldigt mycket i samspel medvarandra, och där lyfts också den professionellas roll som den som navigerar dessa uppgifter och kan använda sig av det som behövs vid stunden.

(Kurki 2000 s. 77–80)

4.2 Empowerment

Robert Adams (2008 s. 16) beskriver empowerment som individens/gruppens/samhällets egen kapacitet att få kontroll över sin situation, utöva makt och uppnå sina mål, och processen genom vilken, individuellt eller kollektivt, de har möjligheten att hjälpa dem själva och andra för att maximera deras livskvalitet. Empowerment kan därmed vara ett verktyg som kan användas inom allt som klassificeras som socialt arbete. Det handlar delvis om att utsatta människor kan utöva kontroll över vad som har hänt åt dem. Empowerment kan ses vara en persons kompetens att göra effektiva val och att förvandla dessa val till önskad aktivitet och resultat. (Adams 2008 s. 16–18)

Några viktiga teman inom empowerment är:

- Normalisering/att ”lyfta upp sin egen sociala status”, t.ex. hur många människor med funktionsvariationer har stridit för att få uppehålla och leva så självständiga liv som möjligt.
- Kritiskt synsätt, individen skall kunna ha ett kritiskt synsätt om sitt liv och reflektera över hur olika situationer påverkar individens liv.
- Empowerment är rationalistisk, vilket innebär att den kan kopplas med humanistiska och existentiella teorier och övningar, för att empowerment betonar självkännedom och självkontroll, accepterande att människor kan kontrollera deras egna liv genom rationella, kognitiva medel och ett antagande om att miljön kan omformas direkt till fördelen av kunden.

(Adams 2008 s. 19–23)

Deltagande är ett viktigt begrepp inom empowerment. Men det finns olika synsätt vad som deltagandet handlar om är man t.ex. en politiker, chef, professionell, personer som tar emot servicen. (Adams 2008 s. 29–30)

Empowerment handlar om att man fokuserar och lyfter upp individens egna styrkor och resurser och förstärker dessa. Det handlar alltså om att minska på individens behov av stöd och beroendet av andra människor och istället lyfta upp individens egna förmågor. Målet med den här formen av empowerment är att individen skulle uppleva att hen får vara en aktiv deltagare i hens liv och att hen får en känsla att hen förstår och har kontroll och kan själv skapa mening i sitt liv (Nivala & Ryyänen 2019 s. 158, 198).

Det finns risker med empowerment. Som professionell måste man t.ex. vara försiktig med att man inte går över gränsen och lägger ansvaret om stödarbete på individen istället för att fungera som det stödet som individen behöver för att känna sig förstärkt. (Nivala & Ryyänen 2019 s. 196)

4.3 Utvecklingspsykologi (ålder 12–20)

Enligt Dunderfelt kan ungdomstiden uppdelas i tre olika faser. Dessa faser är ”Ungdomstidens tidiga skede” (12–15 års ålder), ”Ungdomstidens mellanskede” (15–18 års ålder) och ”Ungdomstidens slutskede” (18–20 års ålder). Människans individualitet är ännu under ungdomstiden i ett tidigt skede av utvecklandet, man kan tänka att de lägger

grunden eller botten för utvecklingen som sker vid vuxen åldern. Robert J. Havughurst har skrivit om människans olika utvecklingsutmaningar. Vissa sådana utmaningar under ungdomstiden är t.ex.:

- Att bygga upp en mognare relation till båda könen
- Att acceptera sitt eget fysiska utseende och lära sig att använda sin kropp ändamålsenligt.
- Att uppnå självständighet i sitt emotionella liv gentemot föräldrar och andra vuxna och förbereda sig för äktenskap och familjeliv.
- Utveckla sin livsåskådning, värden och moralet, som hjälper en att styra sitt liv.

Dessa utmaningar är viktiga delsteg i en ung persons liv för att utveckla vidare sin individualitet. Under ungdomstiden börjar man söka efter olika ideal, ofta från olika kändisar från populärkulturen. Man börjar även att tillämpa dessa ideal hos sig själv genom att tänka att man skall uppnå sina egna ideal. Detta har att göra med att hitta sig själv. Ungdomen söker efter sig själv och sin livsåskådning.

(Dunderfelt 2011 s. 84–96)

4.3.1 Den fysiska utvecklingen

Vid tonårsåldern så växer inte hjärnan mera i storlek, men det betyder inte att den inte skulle utvecklas mera. Hjärnan börjar söndra ut mera av olika signalsubstanser som dopamin och serotonin. Det betyder att vi blir mer benägna för att bli mera känslomässiga, både det goda och det dåliga. En ung människa börjar gå igenom en slags känslostorm med en massa nya starka känslor som kommer och går och som hen inte ännu lärt sig hantera. Ungdomstiden är också därför en tid då man strävar efter att hitta olika sätt att lära sig och hantera alla dessa nya inputs. (Hwang & Nilsson 2019 s. 315–317)

När det gäller den kroppsliga utvecklingen under puberteten, sker den i en individuell takt. Detta kan leda till olika problem i t.ex. den sociala utvecklingen. Då vissa ännu inte har kommit in i puberteten och ser yngre ut än sin jämnåriga kompis som redan har gått igenom fysiska utvecklingar, blir de ofta olika bemötta av övriga människor. Detta fast de är på samma nivå från ett psykiskt perspektiv. Hur man då blir behandlad av andra påverkar också deras självkänsla och hur de kommer att bete sig beroende på hurdana

förväntningar de har lärt sig att andra har på dem. Man kanske ger en tonåring allt för mycket ansvar på basis att hen ser fysiskt mognare ut, eller tvärtom man litar och ger inte tillräckligt med ansvar åt tonåringen för att hen inte ännu ser ut som att hen kunde ta på sig det ansvaret. (Hwang & Nilsson s. 318).

Kroppen går igenom en mängd med förändringar under pubertetstiden, längd tillväxt, fett och muskelmassan ökar, hår börjar växa osv osv. Många ungdomar känner att de inte kan leva upp till den standarden som de ska när de kommer till deras kroppar. Det finns en viss utseendekultur som lyfter upp vissa skönhetsideal som kan göra att ungdomar mer och mer kritiskt granskar sig själv. (Hwang & Nilsson s. 322–323)

4.3.2 Den kognitiva och socioemotionella utvecklingen

Det abstrakta tankesättet börjar formas vid ungefär 13 årsålder. Det betyder att man kan börja tänka om saker och ting utan att behöva en sorts mentalbild. Man kan förstå sig bättre på saker som t.ex. människorättigheter. Man talar om att man börjar kunna leva utifrån begrepp. Begrepp i detta fall betyder något abstrakt, men som ändå är väldigt äkta. Man lär sig att leva utanför den konkreta världen som öppnar en mängd med nya perspektiv för ungdomarna. (Dunderfelt 2011 s. 86–87)

Ungdomarna börjar utveckla också den sociala hjärnan och med det lär att läsa av nya signaler hos andra som deras ansiktsuttryck och beteende. Som tidigare nämnts är ungdomstiden också en känslomässig tid då man som starkast granskar sina medmänniskors reaktioner och man kan lätt uppleva något som pinsamt och jobbigt, starkare än man gör i jämförelse under barn och vuxen perioderna. (Hwang & Nilsson s. 329)

5 TIDIGARE FORSKNING

I vår tidigare forskning har vi använt oss av tre stycken pro-gradu avhandlingar som har fokus på kuratorsarbetet i Finland.

I sin pro gradu-avhandling skriver Mikko Määttänen (2017) om hur arbetet för kuratorerna på gymnasienivå ser ut. Määttänen använder sig av dokumentationen kuratorerna gjort i dokumentationsprogrammet Aura som används av kuratorerna inom Helsingfors stad och enligt dokumentationen analyserar vad kuratorerna gjort och hur deras arbete ser

ut. Määtänen har gjort en avgränsning till de gymnasier som har som undervisningsspråk finska. Inga namn eller skolor nämns och han analyserar inte heller de dokumentationer som skrivits av kuratorn utan bara vilken typ av arbete det handlar om tex. gruppsamtal, individuella samtal, undervisningstillfälle m.m.

I avhandlingen kommer fram olika teman varför kuratorn i gymnasierna kontaktas. De mest populära temana är känsloliv, beteende, familj, sociala relationer, arrangemang gällande skolgång, lärande och sist men inte minst livshantering. Detta visar att man söker upp kuratorn av många andra orsaker än bara problem gällande skolgång. Määtänen lyfter ytterligen fram mer specifika orsaker/problem som kuratorerna tillsammans med eleverna jobbar med och de omfattar; stöd till elevens uppväxt och utveckling inom känslolivet, depression/nedstämdhet, ångest/rädsla, stress/utbrändhet, utmaningar i växelverkan inom familjen och konflikter med föräldrarna, ungas önskan att vara självständiga, stöd till elevens uppväxt och utveckling från ett socialt perspektiv, frånvaro, motivationsproblematik, och annan problematik inom känslolivet. (Määtänen 2017 s. 58-62)

Määtänen (2017 s. 63) har också undersökt vem som tar första kontakten till kuratorn och kom fram till att i 51 % av fallen är det eleven själv som kontaktat kuratorn. I 40 % av fallen är det en annan anställd av skolan som kontaktat kuratorn och i 7 % av fallen är det elevens föräldrar som kontaktat kuratorn. Määtänen anser själv med sin egen bakgrund som kurator i både yrkesskola och gymnasium att problematiken skiljer sig mycket mellan dessa två. Han skriver att han själv märkt att inom gymnasierna handlar kuratorns roll mycket om förebyggande arbete medan inom yrkesskolorna är det mera problematik kring ekonomi, boende och andra sociala problem som kuratorn jobbar med (Määtänen 2017 s. 6).

Suvi-Maaria Komulainen har skrivit en pro gradu avhandling om depression och socialt stöd bland högstadieungdomar. Det kom fram att var fjärde ungdom inte känner att hen får tillräckligt stöd i sin skolgång. Dessutom var det ungefär hälften av ungdomarna som vet hur de kan påverka och också att deras åsikter blev hörda i utvecklandet av skolans verksamhet. Det är oroväckande då det ändå är ungefär lika många som inte vet hur de kan påverka verksamheten och att de inte känner sig hörda i utvecklingsprocessen. (Komulainen 2016 s. 45-46)

Då det handlar om elevvårdspersonalens tillgänglighet ser det relativt bra ut. Över två tredjedelar anser att det är lätt att få träffa skolhälsovårdaren och skolkuratoren. Dessutom anser över hälften av eleverna att skolläkaren också är lätt att få träffa, men psykologen anser nästan hälften att vara svår att få träffa. Det kom också fram att i skolor där ungdomar inte får mycket socialt stöd av elevvården kommer det mera anmälningar om depression medan i skolor där sociala stödet är stort finns det mindre depressionsanmälningar. (Komulainen 2016 s. 50-52)

Sanna Puotinen (2008) har forskat kring hur niondeklassister skulle vilja att kuratorns arbete skulle se ut. Niondeklassister har skrivit en uppsats med rubriken "Jos olisin koulu-kuraattori..." (översättning: "om jag vore skolkurator..."). I forskningen kom det fram att unga tycker att det är viktigt att kuratorn är närvarande både fysiskt och psykiskt. De tycker också att kuratorn skall vara synlig i vardagen på skolan. Växelverkan mellan elever, hemmet, lärare och kurator anses också vara viktigt. Eleverna anser också att en av kuratorns viktigaste uppgifter är att ta itu med och förbygga mobbning. Till och med 62 % av eleverna nämnde mobbning i sina uppsatser. (Puotinen 2008 s. 49-51)

Undervisnings- och kulturministeriet hade en arbetsgrupp som jobbat kring frågor om mobbning från småbarnspedagogik ända till andra stadiets utbildning. De började sitt arbete i slutet av november 2016 och resultaten publicerades i mitten av augusti 2018. Ett par av värdegrunderna för andra stadiets utbildning är att lära ungdomar att hantera konflikter på ett etiskt sätt och genom att se situationen också från den andres perspektiv. Man strävar efter att också lära ungdomar att modigt ta till tals då det uppstår konflikter. Vissa ungdomar har väldigt starka sociala egenskaper medan andra behöver mera stöd i att vara i växelverkan med andra. Studier påvisar att desto bättre empatiförmåga, självregleringsförmåga och växelverkningsförmåga ungdomar har, desto mindre risk finns det för uppkommandet av mobbning. När man har frågat rektorer om växelverkan har det varit oroliga över minskandet av "face-to-face" kontakten, även om relationer uppehålls via sociala medier. (Undervisnings- och kulturministeriet 2018 s. 67)

I andra stadiets utbildningar, både gymnasier och yrkesskolor, känner sig ungefär 1 av 10 elever ganska ofta eller konstant ensamma och ungefär 7 % av eleverna upplever att de inte har en enda nära kompis. Dessa faktorer relaterar negativt med skolans arbetsro och miljön. Nuförtiden satsar vi dock mera på att dessa saker blir tacklade redan vid

undervisningen, att det är inskrivet i undervisningsplanen. Det har också visat sig att genom att bryta mot dessa sociala normer och roller har man kunnat effektivt minska på mobbning. (Undervisnings- och kulturministeriet s. 68)

När mobbning sker finns det endast en liten procent av ungdomar som fungerar som försvarare. Det beror oftast på att det krävs otroligt med empati, självförtroende och social status samt kunskaper om vad som borde göras. Det visar sig att om de ungdomar som känner att de har en som försvarar en, mår bättre än de som känner att de inte har någon. Därför är kamratstöd också väldigt viktigt för ungdomar, och kunskaper till hur man kan fungera som kamratstöd. Mobbning sker också oftare i grupper där eleverna märker att läraren tyst accepterar mobbning (kanske för att läraren inte har resurser och kunskap till att veta vad hen borde göra åt saken) än i grupper där läraren aktivt kämpar emot mobbning. (Undervisnings- och kulturministeriet s. 68–69) För att underlätta ingripandet för mobbning för lärarna har man kommit fram till att det vore vara bra med någon form av gemensam plan för att hantera mobbningssituationer för skolpersonalen. Fysiska mobbningen brukar lärarna ha lätt att ingripa i, men indirekt mobbning är svårare och brukar ofta handla för mycket om lärarens egna upplevelser om mobbning och egna upplevelser om man kan göra något vettigt åt saken. (Undervisnings- och kulturministeriet s. 82).

Det har även visats att har man en bra relation med läraren, minskar det sannolikheten för anti-socialt beteende, medan om man en konfliktutsatt relation med sin lärare ökar det sannolikheten för anti-socialt beteende som mobbning. (Undervisnings- och kulturministeriet s. 69). I en studie visade det sig att av alla elever (åttonde- och niondeklassister) som var med i studien ungefär $\frac{1}{4}$ upplevde att de inte fick stöd från sin kurator då de önskade få det. (Undervisnings- och kulturministeriet s. 78)

I Kauhajoki har Kirsti Grönstrand (skolkurator) utvecklat en arbetsmodell för att stödja romska barns skolgång. Den går ut på att det finns en vuxen i skolan som känner till romanikulturen och kan fungera som en brygga mellan familjen och skolan, och kan lära personalen också om romanikulturen. Arbetsmodellen har kommit till från hennes egna upplevelser från barndomen då hon skolkade mycket, men lärarna godkände henne igenom kurser oberoende, tills det en dag kom en lärare som faktiskt brydde sig om hennes skolgång och vågade ta itu med saken och lät henne inte bli godkänd i kursen. Det handlar inte om att vara elak mot eleverna, det handlar om att man bryr sig om sina elevers

skolgång. Det handlar om jämlikhet, alla ska få samma möjligheter till stöd, till lärande osv. Grönstrand har många gånger upplevt att lärarna kan vara ganska blyga då det kommer till andra kulturer som de inte känner till så bra, vilket kan leda till att man inte får den information man behöver om kulturen vilket leder till generaliseringar. Det kan kännas svårt att ta upp dessa saker med familjer vars kultur man inte helt och hållet känner till. Denna modell kan också anpassas till andra orter och också hos andra kulturer där det till exempel finns starka fördomar eller stereotyper, så den kunde alltså till exempel anpassas hos flyktingar. (Förbom 2014 s. 12–14)

6 METOD

Metoden för vår undersökning fick en snabb och drastisk ändring då COVID-19 pandemin orsakade att Finlands regering beslöt att stänga alla skolor i landet på våren 2020. Då beslöt vi att ändra vår metod från den först planerade semistrukturerade intervjun, till ett frågeformulär med öppna frågor och be respondenterna att även motivera noggrant sina svar. Genom att ändra på metoden kunde vi slutföra undersökningen utan att riskera vår eller respondenternas hälsa och vi kunde följa de regler som regeringen gett för det undantagstillståndet som rådde under tidpunkten då undersökningen gjordes. Vi valde också att inte göra intervjun via telefoner eller videosamtal då situationen på våren var ny för alla vilket innebar mycket stress och förvirring. Genom frågeformuläret tänker vi att kuratorerna får ta sin tid med att svara och känna sig bekväma medan de svarar. Vi fortsatte ändå med kvalitativa metoden och ställde öppna frågor med uppmuntran till kuratorerna att motivera sina svar.

6.1 Frågeformulär som metod

Jacobsen (2012 s. 97) tar upp två punkter som förklarar när den öppna intervjun är lämplig. En öppen intervju är lämplig då man är intresserad av vad människor säger och då man är intresserad av hur människor tolkar och förstår ett visst fenomen. Vår undersökning passar definitivt ihop med det sist nämnda. Vi är intresserade av vad skolkuratorerna anser om ungdomarnas stödbehov så i detta fall skulle skolkuratorerna vara människorna och ungdomars stödbehov vara fenomenet. Därför valde vi att använda oss av öppna frågor i frågeformuläret. Jacobsen (2012 s. 99) tar också upp att styrkor med att ha

individuella intervjuer är att den intervjuade inte behöver ta hänsyn till andra intervjuade utan kan fritt uttrycka sina tankar och erfarenheter. Det blir lättare att skapa tillit mellan intervjuaren och den intervjuade då intervjun är individuell och dessutom kommer den intervjuades åsikter då tydligare fram. Tilliten skapar vi genom att vårt frågeformulär kommer att vara anonymt och de enda som kommer att se de fullständiga svaren är vi som gör undersökningen som i sin tur ger kuratorn möjlighet att uttrycka sig mer öppet. Individuella frågeformulären möjliggör även att kuratorerna inte blir rädda att upprepa något som nån annan redan sagt (eller något liknande till vad de tänker ta upp) som kunde hända i gruppintervjutillfällen då arbetsbilden ändå är väldigt liknande. Utmaningen med frågeformuläret blir att få fast vid kuratorernas motiveringar till det som de svarar. Därför behöver vi vara noggranna med hur vi ställer frågorna i frågeformulären. Vi kommer inte att använda slutna frågor, det vill säga frågor som man besvarar t.ex. ja eller nej till. Det är viktigt för oss att få en så bredd synvinkel som möjligt genom frågeformulären. Ett frågeformulär med öppna frågor är ett bra alternativ eftersom vi då kan få fram enskilda tankar och åsikter av kuratorerna.

Jacobsen (2012 s. 184) lyfter upp viktiga saker att tänka på när man utformar sina frågor. Språket skall hållas enkelt och allt bör förklaras så man undviker missförstånd eller miss-tolkningar. Man skall också komma ihåg att olika respondenter kan tolka samma begrepp på olika sätt. För att undvika misstolkning kan man sträva efter att förklara det man är ute efter i stället för att använda enskilda begrepp. Det blir också viktigt att inte använda ledande frågor som styr respondentens svar. Dessutom måste vi välja vilket program vi tänker använda oss av för skapandet av frågeformuläret.

När vi gjorde vårt frågeformulär följde vi vissa riktlinjer som finns för semistrukturerad intervju eller temaintervju som det också kan kallas. Vi ville att formuläret har en viss struktur fastän frågorna är öppna. Vi visste vad som var intressant för vår studie inom kuratorns arbete och vi hade därför vissa teman som vi ville ha svar på. Våra frågor var också ställda lika till alla respondenter eftersom det var samma enkät som skickades till alla. Fastän vår studie är en enkätstudie är vi ute efter kvalitativ data och vill höra kuratorers erfarenheter och upplevelser. Vårt frågeformulär, se bilaga 2, är byggt på öppna frågor som motiverar respondenten till att motivera sina tankar och förklara varför respondenten tänker på ett visst sätt. Vi har undvikit slutna frågor som kan besvaras med ja eller nej eftersom vi vill få så mycket information som möjligt om kuratorers

upplevelser. Vi leder frågorna så lite som möjligt men ändå till den grad att vi får svar på det vi är ute efter. Vi lämnar utrymme för kuratorn att relativt fritt öppna upp sina tankar. (Henricson 2017 s. 145)

Som specificerats i inledningen skickade vi ut frågeformuläret tillsammans med Nea Salvén men på grund av olika tidtabeller bestämde vi oss för att dela på materialet som vi samlade in med formuläret. Vi valde att Nea analyserar de fyra första frågorna i hennes arbete och jag de fyra sista i mitt arbete.

Neas frågor:

1. Vilka är de övergripande teman som ungdomarna behöver stöd i av sin kurator i skolmiljön? Motivera ditt svar!
2. Vilka är de övergripande teman som ungdomarna behöver stöd i av sin kurator utanför skolmiljön?
3. På vilka sätt stöder du ungdomarna? Finns det specifika arbetssätt eller verktyg du använder i ditt arbete?
4. Hur samarbetar du med elevvårdsteamet? Finns det andra samarbetspartners, vilka?

Mina frågor:

5. Upplever du att unga får det stöd de behöver? På vilket sätt kommer det fram? Motivera ditt svar!
6. Upplever du att du har tillräckliga resurser för att ge unga det bästa möjliga stödet? Hur kunde det förbättras? Motivera ditt svar!
7. Hur tycker du att dagens trender syns i kuratorns arbete? (Sociala medier? Nya appar? Världsnyheter?) Motivera ditt svar!
8. Upplever du att chat-mottagning eller distansmottagning skulle vara ett bra verktyg att använda sig av i arbetet? Tror du att unga skulle få samma stöd?

6.2 Urval av informanter

Vi skickade i väg frågeformuläret till kuratorer vi redan haft kontakt till via praktiker och andra kuratorer vi sökt upp. Vi har valt att fokusera endast på andra stadiet för vi är båda

mest intresserade av utmaningarna där. Vi har också båda gjort en praktik inom andra stadiet och har färdiga kontakter där så det kändes naturligt att använda dessa då vi letar efter informanter. Helsingfors valde vi för att vi båda är bosatta här och helt enkelt anser det mest praktiskt.

Eftersom vi redan hade kontakter till kuratorer från våra tidigare praktiker, kontaktade vi dem. Utöver dessa så kollade vi upp olika kuratorers kontaktuppgifter på deras skolors hemsidor. Vi skickade iväg frågeformuläret till sex kuratorer. En av kuratorerna föreslog att vi även skickade frågeformuläret vidare till hans kollega, därmed blev hen den sjunde kuratorn vi kontaktade. Vi fick tillbaka 10 svar vilket måste betyda att nån/några av kuratorerna skickat frågeformuläret vidare till deras kollegor. Vi kan inte se i enkäten vem det är som har svarat och därmed vet vi inte vem som slutligen svarat, eller vem de 3 extra respondenterna är. Vi kontaktade kuratorerna som privatpersoner och de fick själv avgöra om de ville delta i undersökningen eller inte vilket är orsaken att vi inte behövde söka forskningslov från arbetsgivarna.

6.3 Etiska aspekter

När man gör en studie om andra människor finns det tre grundläggande etiska krav som måste uppfyllas. Det är informerat samtycke, krav på skydd av privatlivet och krav på att bli korrekt återgiven. Det ska säkerställas att dessa krav även uppfylls i denna studie. (Jacobsen 2012 s. 31–32)

Vår studie utfördes med ett anonymt frågeformulär. Den skickades via e-posten till kuratorer som arbetar på andra stadiet i Helsingforsregionen. I frågeformuläret ser man inte vem som har svarat på det. Det betyder att respondenterna inte kan se varandras svar, och inga kopplingar kan göras mellan svaren och enskilda personer. Studien har baserat sig helt och hållet på frivillighet, respondenterna har alltså själva fått välja om de vill delta i studien eller inte. Respondenterna skall veta hur informationen används och till vilket syfte. De ska även känna sig bekväma med frågeformuläret och att dela av sina egna erfarenheter och vi har försökt att inte styra kuratorernas svar. Det är även viktigt att klargöra för respondenterna vem som får tillgång till det insamlade materialet. Det insamlade materialet förvaras i våra e-postkorgar bakom lösenord så inte utomstående får tillgång till de. Materialet kommer att förstöras när båda arbetena blivit godkända.

Detta har vi informerat kuratorerna om i e-posten vi skickat, se bilaga 1, i samband med länken till frågeformuläret, se bilaga 2. Vi informerade dem tydligt att all insamlad information används endast för detta examensarbete och att ingen annan än skribenterna kommer att ha tillgång till materialet. Vi skrev även att deltagandet baserar sig på frivillighet och att deltagandet sker anonymt.

Det sist nämnda kravet dvs. kravet att bli korrekt återgiven handlar om att man skall sträva efter att fullständigt återge information och material man samlat, fastän det oftast är väldigt krävande. Man bör undvika till högsta grad att använda resultat som tagits ut ur sitt sammanhang för att argumentera något. Man skall alltså ange citaten i det sammanhang det hänger ihop med och inte förvränga och ta informationen ur sammanhanget. Vi bör så tydligt som möjligt återge det våra informanter skrivit åt oss. I detta krav ingår också att man inte skall förfalska resultat, inte heller förvränga resultat i den riktning man själv vill. Man får inte heller lämna oönskade resultat odokumenterade fast resultaten inte är det man hade önskat. Öppenhet i forskningen är mycket viktigt, att man beskriver och motiverar de val man gjort under forskningsprocessen. Svaren i frågeformuläret skall därför analyseras så objektivt som möjligt så att slutsatserna är så pålitliga som möjligt. (Jacobsen 2012 s. 37–38)

Kravet om skydd av privatlivet måste vi tänka på då vi ställer våra intervjufrågor. Det handlar om att inte kunna identifiera personen som blir intervjuad, att hens privatliv inte skall trängas in på då vår forskning enbart är intresserad av den professionella rollen och jobbet hen har. Vi måste alltså vara extra noggranna med att våra intervjuade inte kan bli identifierade i vårt arbete och att man inte heller kan koppla enskilda svar till en enskild person. Eftersom vi kommer att intervjua ganska få personer måste vi vara noga med att tex ingenstans i vårt arbete nämna vilka skolors kuratorer vi intervjuar, så att man inte kan härleda vilka personerna är utan hela tiden hänvisa allmänt till skolkuratorer. Det är också mycket viktigt att våra informanter hålls anonyma genom hela arbetet. Vi vill också ha deltagare från olika skolor så att vi kan få tillräckligt brett med kunskap om ämnet och inte enbart en skolas kurators upplevelse. Vi vill också var klara med att det enbart är vi som kommer att använda oss av det materialet som vi samlar och att det kommer att

förstöras när vårt arbete blivit godkänt. Inte heller kommer personuppgifter spridas utan enbart finns till vårt förfogande. (Jacobsen 2012 s. 34-36)

Informerat samtycke är också ett av de tre etiska kraven inom forskning och kan delas in i fyra delar. Första delen är kompetens och handlar om att man måste ha tillräckligt med kunskap att man kan väga nackdelar och fördelar med att delta i undersökningen. Detta är speciellt viktigt om man undersöker personer som inte själva kan avgöra detta som tex. barn. I vår undersökning handlade det dock om vuxna människor inom ett visst yrke och vi utgår från att de själva kan avgöra om de vill delta eller inte. Andra delen handlar om frivillighet alltså att förstå att deltagandet är helt och hållet frivilligt, det får inte förekomma någon sorts av press eller annan påtryckning utifrån eller från oss som genomför undersökningen. Fullständig förståelse är också en av de fyra delarna inom informerat samtycke. Den delen handlar om att personerna som deltar i undersökningen måste förstå syftet och hur resultatet används samt för och nackdelarna med undersökningen. Det är dock ibland svårt att avgöra vad som är tillräckligt med info och vad som är för mycket eller för litet information. Man skall vara noga med att inte dränka personen i information utan se till att hen ändå förstår allt. Man skall inte heller med för mycket information i misstag styra personens svar. Man måste alltså ge tillräckligt med information åt deltagarna. Den sista delen av informerat samtycke är förståelse alltså att deltagarna förstår den info de fått och alla delar av processen. (Jacobsen 2019 s. 32–34)

Arbetet i skolorna är så individuellt och kuratorer jobbar på ett personligt sätt. Därför kan det kan vara svårt att få en helhetsuppfattning eftersom kurators arbete ser så olika ut beroende på skolan. I vår studie följer vi de etiska riktlinjerna som publicerats av forskningsetiska delegationen eller förkortat TENK. (TENK 2019)

6.4 Innehållsanalys

Materialet analyserades efter Henricssons beskrivning om en kvalitativ innehållsanalys (Henricsson 2017 s. 285-299). Analysenheten var skolkuratorer som arbetade på andra stadiet i Helsingfors. Från materialet bildade jag koder, kategorier och teman till materialet. Jag började med att bilda meningsenheter, som sedan kondenserades ännu ner till koder. Av koderna bildade jag sedan kategorier som svarade på frågan vad det är texten

innehåller. Genom hela processen har objektivitet varit framlyft och en viktig strävan efter. (Henricson M. 2017 s. 286–287)

Målet var att hitta de övergripande temana som vi sedan kan dra slutsatser från. Efter att ha genomfört innehållsanalysen hade jag fått fram tre huvudteman i det insamlade materialet, vilka är: Kuratorers tillgänglighet, stödformer, och moderna trender.

7 RESULTATSREDOVISNING

Tio kuratorer svarade på frågeformuläret som skickades ut via e-mejlen. Efter att innehållsanalysen blev klar, hade jag tre huvudteman som kom fram från intervjuguiden och den insamlade texten. Temana är stödformer, kuratorernas tillgänglighet och moderna trender. Jag har tagit in citat från texten, för att tydliggöra och understryka varje tema. Vissa av svaren var på finska, och dessa har jag översatt till svenska för att hålla arbetets språk konstant och tydligt.

Tabell 1. Övergripande temana som framkommit från det insamlade materialet

Kuratorernas tillgänglighet	Stödformer	Moderna trender
<ul style="list-style-type: none">• Resurser för arbetet.• Ungdomarnas eget initiativ till samarbete.	<ul style="list-style-type: none">• Samtalsstöd och att hänvisa vidare.• När- eller distansmottagningar?	<ul style="list-style-type: none">• Moderna samhällsliga trender som påverkar ungdomar som syns via kuratorsarbetet.

7.1 Kuratorernas tillgänglighet

När det gäller frågan om ungdomar får det stöd som de behöver, frågade vi efter hur kuratorerna upplever om deras resurser för att kunna på bästa sätt stöda deras ungdomar. Åtta av tio svarade att de har tillräckligt med resurser. Av dessa åtta var det ändå sex som följde upp svaret med någon form av oro om resursernas tillräcklighet. Det kom upp att som kurator har man också väldigt många studerande man skall kunna finnas till för, att

man känner att det alltid finns mera man kunde göra, att det handlar om att vara medveten om begränsningarna i resurserna, och att det är problematiskt med att hänvisa vidare till tjänster som har otillräckliga resurser och där ärenden går långsamt framåt.

“Å ena sidan finns det nog tillräckligt med resurser att möta de ungdomar som behöver stöd i skolan, men å andra sidan skulle det alltid finnas mer en kurator kunde göra.”

Resterande två som svarade att de upplever att de inte har tillräckligt med resurser för arbetet, tog de upp att de har för många elever som behöver kuratorns stöd och att det inte har tid med alla. I deras svar kommer det fram att de har svårt att finnas till för eleverna, att det är ibland svårt att få tid för alla möten även om eleverna har en lagstadgad rätt att träffa skolans kurator inom sju dagar efter att eleven har begärt det, och att det inte finns tillräckligt med tid för den gemensamma elevvården.

”Jag har två skolor, så jag är inte alltid tillgänglig då eleverna har ett behov.”

En till faktor som kuratorerna upplevde att påverkar hur bra ungdomarna får stöd handlade om elevernas eget initiativtagande för stödet. Till frågan om kuratorerna upplever att eleverna får det stöd de behöver var det sex som svarade att en del ungdomar får, men en del inte får det stödet som de behöver. En svarade att ungdomar huvudsakligen får stöd och tre tog inte ställning till om deras kuratorstjänster når fram till alla dem som behöver det. Det vill säga att inte en enda svarade att alla elever som behöver stöd skulle få det. I fem av svaren tog man upp att elever som kan fråga efter, vet vad de vill ha för stöd, och är motiverade att ta emot stöd också får det. Elever som inte kan formulera sitt stödbehov, eller som inte är motiverade att ta emot stöd händer det att stödet inte når fram. Det kan också handla om att eleven redan har ett så stort stödbehov att det förebyggande stödet som kuratorn kan erbjuda inte är tillräckligt mera och så hamnar man köa och vänta att komma till andra tjänster. Det kommer också upp i ett svar att när eleverna blir myndiga kan det bli svårare att få stödet fram till eleven då man sällan kan få med föräldrarna på samma sätt och barnskyddet inte mera är en möjlig samarbetspartner.

“De ungdomar som kan be om stöd får stöd. Om den unga kan formulera sitt behov, finns det ofta ett svar att ge. Svårare är det med de unga som inte erkänner eller formulerar sitt stödbehov.”

7.2 Stödformer

När det kommer till möten med eleverna kom det fram i kuratorernas svar att de oftast hjälper redan med samtalsstöd. Kuratorn kan finnas till som ett lyssnande öra eller sedan genom samtal tillsammans med eleven gå igenom det som eleven har bekymmer om. Det kommer också fram att ibland kan det vara viktigt att man finns till för att vägleda eleverna om vad som är rätt och fel och vad som är sanning och vad inte, speciellt nuförtiden då man lätt får intryck från så många olika håll på nätet.

”Många gånger hjälper det med att någon lyssnat, eller att den unga och jag tillsammans benat ut vad det möjligen handlar om. Rädslan och osäkerheten tex. lättar ibland då.”

Till frågan om distansmottagningar är ett bra alternativ enligt kuratorers upplevelser svarade de flesta att det kunde vara ett bra verktyg vid sidan om närmottagningar men att de inte ser det som ett alternativ som kan ersätta närmottagningar. De kom fram olika för och nackdelar med en chatmottagning, som att för vissa ungdomar kan tröskeln sänkas om de får skriva i en chatt, och att det skulle kunna fungera bra i situationer där studeranden har något mindre ärende på hjärta som de skulle behöva ett snabbt svar till. Å andra sidan tappar man den fysiska kontakten, man kan inte ge eleven en klapp på axeln eller en kram om eleven skulle behöva det. Det kommer också upp att i närmottagningar förmedlas ens närvaro, kroppsspråk, samspelet och empatin på ett helt annat sätt än via en chatt eller videomottagning.

“Själv ser jag att personmöten på individ- och gruppnivå är bästa sättet att arbeta med ungdomar, men vid sidan av dem kunde till exempel en chatt vara ett bra sätt att svara på elevernas frågor i till exempel rådgivningssituationer.”

7.3 Moderna trender

Jag valde att kalla detta tema för moderna trender utifrån frågan vi haft i blanketten som skickats ut till kuratorerna som frågat efter hur dagens trender syns i deras arbete. Det

kom flera svar som handlade om vilka trender som man ser att påverkar ungdomar och hur kuratorerna upplever att det påverkar dem. Saker som kuratorerna märkte att påverkar ungdomar var:

- Klimatförändring
- Telefonberoende
 - Sociala medier
 - FOMO (*Fear of missing out*, översättningen: rädsla för att missa)
 - Nyheter
- Spelandet

Dessa utvecklades i svaren att påverka ungdomar på följande sätt:

- Ångest
- Nedstämdhet
- Osäkerhet
- Rädsla
- Press (specifikt skönhetsidealen)
- Sömnproblem (sömnbrist och svårt med dagsrytm)
- ADHD liknande symtom

Som det redan lite togs fram så upplever kuratorerna att de ibland får diskutera med eleverna om vad som är sant och inte och vad som är rätt och fel eftersom ungdomarna får intryck från så många olika håll och ibland kan det vara intryck från nyheterna och ibland från Youtube eller från andra sociala mediakanaler. Det märks också att osäkerheten om framtiden orsakar nedstämdhet och ångest, det kan orsaka en rädsla som kan kännas ohanterbar för ungdomen. Andra rädslor kommer fram via sociala medier som orsakar FOMO (eller *Fear of missing out*) som innebär att ungdomen är rädd för att hen missar något viktigt fast bland sina kompisgrupper. Informationsöverbelastning är något som också nämns i resultaten och hur det kan påverka ens självbild och ett försämrat välmående när hjärnan inte får vila tillräckligt. En kurator tog också upp att det nuförtiden rapporteras flera ungdomar med ADHD liknande symtom även om mängden diagnoser inte ökat. Också sömnproblem kom upp som följd av att ungdomar är konstant uppkopplade. Det

kommer fram att ungdomar idag behöver få mera stöd från vuxna att de inte blir ensamma med sina tankar då de konstant tar intryck från olika håll.

8 RESULTATSDISKUSSION

I detta kapitel kommer resultaten att granskas kritiskt mot den teoretiska referensramen och tidigare forskning. Resultaten går igenom temavis och så ännu kort allmänna saker gällande resultaten. Som sist diskuteras också metoderna som använts för att utföra arbetet.

Syftet med studien är att kartlägga ungdomarnas stödbehov av kuratorns perspektiv hos kuratorer på andra stadiet som jobbar på finska eller svenska i Helsingfors. Min forskningsfråga var: Hurdant stöd önskar eleverna få från sin kurator i skolan och i vardagen enligt kuratorns upplevelser?

Som det tidigare nämnts kom det tydligt fram tre teman inom kuratorernas svar; tillgänglighet, stödformer och moderna trender. Dessa tre teman har fem under kategorier. I tabellen (tabell 1) ser man hur de olika temana kategoriserats och vilka temana som anses hänga ihop.

8.1 Kuratorers tillgänglighet

Kurki (2006 s. 30) skriver om att det finns en konflikt mellan behovet av stöd och resurser. År 2006 skrev hon att målsättningen är att varje kurator har 500 elever och/eller tre skolor per kurator är långt ifrån verkligheten, som är ca 1300 elever och 1–22 skolor per kurator. Wallin (2011 s. 22) beskriver också år 2011 att det för ofta fattas ordentliga strukturer, resurser och koordinering av arbetet.

I denna undersökning kom det fram att de flesta kuratorerna idag känner till viss grad att de har tillräckligt med resurser för att kunna ge det bästa möjliga stödet. Ändå fanns det också en tydlig oro om det verkligen är tillräckligt så som det är nu och många konstaterade att man alltid kunde göra mera. Vi fick inga antal på hur många elever varje kurator

har, eller hur många skolor kuratorerna har, förutom en respondent som själv uttryckte i ett av svaren att hen arbetar som kurator för två skolor.

Lagen om elev- och studerandevården (1287/2013) kräver att eleverna skall få en träff med kuratorn inom sju dagar efter att de begärt om ett möte. Detta togs upp av en att det kan vara svårt och följa då man arbetar på flera skolor samtidigt. I sin progradu avhandling har Määttä (2017 s. 94) konstaterat att detta är något som också är svårt att följa upp hur bra de lyckas egentligen, då de flesta av kuratorerna som hade deltagit i hans undersökning har dokumenterat den första kontakten vid första mottagningen, vilket innebär att det är svårt att avgöra om första kontakten gällande elevens situation har uppkommit inom de lagstadgade sju dagar eller om det har dröjt en längre tid mellan första kontakten och första mottagningen.

I denna undersökning kom det fram att kuratorerna upplever att det kan vara problematiskt om ungdomarna inte är själva villiga att ta emot stöd eller vill inte erkänna att det finns ett stödbehov. Kurki (2006 s. 129–136) har skrivit om hur skolan, som innebär även elevvårdsinstanserna, upplevs olika av olika ungdomar. Skolan är stället där man lär sig rutiner och växer till en aktiv deltagare i samhället. Detta kan leda till att skolan känns som en för kontrollerande institution som inte stöder en att leva sitt eget liv. Då blir ungdomens riktiga liv starkt kopplat till fritiden, tiden utanför skolan när man träffar vänner. Där får ungdomens egna behov och tillfredsställelser plats i jämförelse med skolans starkt kontrollerande makt som bestämmer när du ska vara var och hurdan du ska vara. Detta kan leda till att det växer en slags uppror mot skolan och de vuxna som arbetar där.

Det (Kurki 2000 s. 77) sociokulturella inspirerandet har också som en förutsättning för att fungera att det sker ett aktivt deltagande från båda parter, inte endast inspireraren.

I undersökningen har jag inte fått några svar till hurdana orsaker som kunde finnas bakom varför eleverna inte tar emot stödet som erbjuds dem, därmed tänker jag inte dra några slutsatser eller koppla till teorier till varför det kunde vara så.

8.2 Stödformer

Det kom fram i texten att de flesta kuratorerna anser att det oftast redan hjälper med samtalsstöd, eller att kuratorn finns till och lyssnar. Det handlar inte alltså alltid om att rådgiva eller att predika åt eleverna som en lärare, utan om att tillsammans reda ut elevens situation, från ett elevcentrerat perspektiv.

Kurki (2000 s. 25) lyfter upp att en förutsättning för att lyckas med ett sociokulturellt inspirationsmässigt arbete är att man möter klienten från deras perspektiv. Man är inte där för att berätta eller fungera som en informationskälla, utan man är en medvandrare med klienten.

I vår studie kom det fram att de allra flesta kuratorerna inte skulle ersätta närmottagningar med distansmottagningar eller någon form av chattfunktion, men att det kunde vara ett bra redskap vid sidan om det vanliga arbetet. Det poängterades bland annat att man förlorar en del kommunikationsmedel genom att inte kunna vara fysiskt närvarande tillsammans med eleverna. Som Eide & Eide tar upp så är den ickeverbala kommunikationen viktig för att kunna förmedla att man bryr sig, att man verkligen ser och hör den andra parten i ett samtal. Därmed bidrar den ickeverbala kommunikationen, det vill säga kroppsspråk, fysisk beröring, tonlägen osv., till att bygga upp trygghet, tillit och motivation, vilket är alltid viktigt då kuratorn påbörjar arbetet med en elev. Flera kuratorer tog också upp att det vore speciellt viktigt att kunna behålla närmottagningar med nya elever, innan man känner dem och de känner kuratorn. Det stöder också Eide och Eides tanke om tillit. Det är viktigt för kuratorn att kunna läsa av och tolka elevens kroppsspråk. Det kan finnas mycket information som döljs eller hålls tillbaka till via den verbala kommunikationen, och då är det viktigt att kuratorn lyssnar, ser, frågar och visar nyfikenhet gentemot eleven. Det kan vara att eleven försöker förmedla något via kroppsspråket, vilket man går miste om då man inte kan fysiskt närvara i samma utrymme. Men som det också kom fram upplever många kuratorer att en chattfunktion kunde sänka tröskeln för vissa ungdomar att ta kontakt, och det kunde bidra till att ungdomar får snabbare svar vid rådgivningssituationer. (Eide & Eide 2004 s. 135-137)

8.3 Moderna trender

I mina resultat kommer det fram att det finns många moderna trender som påverkar ungdomarnas välmående som kuratorerna arbetar med. Dunderfelt (2011 s. 85-95) beskriver ungdomstiden som en tid då man lär sig leva på nytt, man hamnar påbörja sökandet efter sig själv. Idealerna föds och ungdomens tankar och målsättningar riktar sig mot sanningens, skönhets och rättfärdighetens ideal. Det är ofta så att man projicerar ens inre intressen och tar intryck från utomstående objekt som till exempel popstjärnor eller filmkaraktärer. Man börjar även lägga ut krav på en själv på basen från de idealerna man känner för, att följa upp det man känner blir viktigt. Ungdomstiden går ut mycket på att söka efter sig själv och sin världsbild.

Här märkte jag från vår undersökning att det är många saker i dagens samhälle som påverkar ungdomar och som kuratorn får arbeta med tillsammans med ungdomarna. Det togs upp telefonberoende, hur sociala medier ger möjlighet till mer och mer intryck, vilket skapar mer och mer krav för ungdomarna att följa de idealerna som finns där ute. Det skapar en världsbild utifrån deras digitala verktyg som inte nödvändigtvis stämmer med sanningen, men som känns sann för dem. FOMO, rädslan att missa något viktigt lyftes också fram, att man måste följa och hänga med för att inte falla ur och tappa bort ens sociala kretsar eller ens status bland sina vänner. Kuratorerna tog upp om hur de ofta får korrigera eller vägleda ungdomarna kring all den information de får från olika håll för att ge ungdomen en chans att få en bild om vad som är rätt och vad som är fel. Vad som är sanning och vad som inte är. Klimatförändringen togs upp och sades bidra till ångest, nedstämdhet och rädsla.

8.4 Allmän resultatsdiskussion

De tre teman som kom tydligt fram från resultaten var tillgänglighet, stödformer, och moderna trender. Av dessa anser jag att kuratorns tillgänglighet och stödformer kan kopplas ihop direkt till min forskningsfråga, då de ger en bild av vad som är viktigt när det gäller hur stort stödet skall vara. Moderna trender kunde ses vara en underrubrik till stödformer som svarar indirekt på forskningsfrågan, och som innefattar innehållet av

samtalsstöden, dvs. orsaker och ärenden som ungdomar har på hjärtat och som påverkar deras vardag.

När resultaten tolkas och diskuteras, är det viktigt att komma ihåg studiens syfte, dvs kuratorernas upplevelser. Materialet ger en bild på vad just de anser vara viktigt om hurdant stöd eleverna önskar få.

Som efterhandsreflektion kunde en del frågor ha ställts och formulerats på nytt, för att undvika tolkningsmisstag och för att få ännu mer utförliga svar angående min forskningsfråga. Forskningsfrågan kunde även ha blivit besvarat ännu mer utförligt om vi hade haft möjlighet att träffa kuratorerna, ställa följdfrågor och klargöra våra frågor åt dem.

8.5 Metoddiskussion

Vi valde att fokusera oss på kuratorernas upplevelse istället för ungdomars för att få en bredare blick på helheten utan att ha allt för många respondenter. Skulle vi ha valt att fråga ungdomar skulle det ha krävts fler respondenter för att få ett lika brett perspektiv, och det kunde ha funnits en risk att vi hade fått en evaluering på endast några få kurators arbete. Maktpositionen i arbetet är också en sak som togs i beaktande, ungdomar är i en mera känslig position när det gäller kuratorsarbetet då de är stödmottagare, vilket kan leda till att de inte vill lika öppet berätta om varför de är i kontakt med kuratorn eller diskutera kring stödet de får av kuratorn.

Som metod för detta examensarbete användes frågeformulär för insamling av material som sedan analyserades genom kvalitativ innehållsanalys. Frågeformuläret innehöll endast öppna frågor med uppmuntran till motivering av svar. Denna metod valdes pga. det förvärrade COVID-19 läget i samhället som rådde under våren 2020 som tvingade skolor att stänga sina dörrar och förflytta sig till distansarbete. Detta gjorde att vår ursprungliga plan att gå till skolor och intervju kuratorer blev omöjlig. Då beslöt vi också med den andra skribenten, Nea Salvén, att arbetet skiljs åt pga. olika tidtabeller och att redovisar frågorna skilt.

Fördelar med att vi ändrade datainsamlingsmetod var att det gav oss möjligheten att samla in data från flera respondenter, och därmed fick vi ett ännu mera brett perspektiv på ämnet. Vår ursprungliga tanke var att intervjua fem till sex kuratorer, men frågeformuläret fick tio svar. En orsak till att vi valde att inte gå vidare med t.ex. videointervju eller telefonsamtal var för att ge våra respondenter möjligheten att svara på frågorna i lugn och ro, i en miljö där de känner sig bekväma och faktiskt kunna anpassa det enligt deras schema så de hade möjlighet att lägga ner tillräckligt tid för detta. COVID-19 pandemin och restriktionerna som kom med var så nya och tvingade oss alla att lära oss att anpassa oss till de nya levnadsnormerna, och därmed tänkte vi att vi inte vill ha t.ex. en videointervju med en kurator som sitter på arbetet och är redan färdigt stressad med annat arbete. Nackdelar med att vi ändrade metod är att vi inte var fysiskt på plats när respondenterna svarade på frågorna, vilket innebär att vi missade saker som kroppsspråk och möjlighet att ställa följdfrågor eller klargörning av svaren. Detta märktes vid några svar att arbetet kunde ha gynnats av möjligheten att ställa följdfrågor för att öppna upp ämnet mera. Vi kunde inte heller tydliggöra våra frågor eller svara på eventuella frågor vilket ökade risken för misstolkning. Detta kom även fram under resultatanalysskedet att det var en av de fyra frågor som jag analyserat i detta arbete som orsakat en del missförstånd bland cirka hälften av respondenterna, och därmed har jag fått några svar på en fråga vi inte ursprungligen menat att ställa. Några respondenters svar var mycket korta och kunde ha gynnats av möjligheten att ställa följdfrågor, men i allmänhet fick vi utförliga svar med korta motiveringar till svaren. Vi fick också fler svar än förväntat så det fanns tillräckligt med material att utgå ifrån.

Respondenterna valdes med tanke på vems upplevelser vi ville få fram, det vill säga kuratorers, och därmed kontaktade vi sådana kuratorer som arbetar på fältet för att få materialet insamlat från förstahandskällor. Frågeformuläret skickade vi via e-mail sist och slutligen åt sju kuratorer. Vi fick tillbaka tio svar. Frågeformuläret har inte varit uppe någonstans för allmänheten, utan endast de sju som vi skickat till har fått länken till formuläret. Vi har valt att inkludera alla svar i båda våra arbeten i och med att vi inte kunde veta vilka av svaren är kopplade till vem, och vet inte därmed vilka svar som hör till dem som har kommit in som extra respondenter. Alla svaren var även relevanta och skrivna i ”i mitt arbete...” form. I och med att frågeformuläret inte heller varit uppe på något allmänt ställe, antar vi med andra skribenten att respondenterna vi skickat frågeformuläret iväg

till har skickat det vidare till sina kollegor. Allt detta kan ses både som positivt och negativt för arbetets skull, i och med att vi fick flera respondenter och mera material insamlat, men vi kan inte på ett säkert verifiera vem alla svaren har kommit ifrån.

Detta arbete har dragit ut på tiden mer än vad som ursprungligen var tänkt. Materialet samlades in våren 2020 och den slutliga analysen gjorde jag våren 2022. Under hela arbetsprocessen har ändå fokuset varit på kuratorsarbete, ungdomar, och kuratorers upplevelser. Även om analysen tidsmässigt har dragit ut, har analysen skett enligt planen, dvs. materialet analyserades genom en innehållsanalys. Detta gjordes för att vi var intresserade av att lyfta fram vilka upplevelser kuratorerna har om ämnet. Att kategorisera och tematisera materialet gick som planerat.

9 FORTSATT FORSKNING

I denna studie kom det fram om kuratorers utmaningar att stöda ungdomar som inte själv har motivation att ta emot stöd. De kunde forskas fortsättningsvis djupare på vad eleverna själva har att säga om ämnet. Det kunde forskas vidare i vad som får eleverna att hålla sig borta från kuratorn, forska om orsaker bakom varför stödet inte når vissa elever.

KÄLLOR

- Adams, R., 2008, *Empowerment, participation and social work*, 4:e uppl. Palgrave macmillan.
- Ammattinetti, Koulukuraattori, Tillgänglig: http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/287_ammatti
Hämtad 27.1.2020
- Barnskyddslagen 417/2007, Finlands författningssamling. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417> Hämtad: 16.5.2022
- Dunderfelt, T., 2011, *Elämäntieteiden psykologia*, WSOY Pro, Helsinki.
- Eide, T. & Eide, H., 2004, *Kommunikation i praktiken – relationer, samspel och etik inom socialt arbete, vård och omsorg*, Liber.
- Förbom, J., 2014, Kauhajoen mallilla tukea romanilasten koulunkäyntiin I: Susan, V. (red.), *Yhdenvertaisuuden-julkaisu Osa 3: Pidä huolta - esimerkkejä yhdenvertaisuuden edistämisestä*, Sisäministeriö, Helsinki, s. 11-14. Tillgänglig: <https://julkaistu.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78997/Yhdenvertaisuus-julkaisu%20Osa%203%20Pid%C3%A4.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Hämtad: 1.3.2020
- Henricson M., 2017, *Vetenskaplig teori och metod. Från idé till examination inom omvårdnad*, Studentlitteratur, Lund, Upplaga 2:1.
- Hwang, P., & Nilsson, B., 2019, *Utvecklingspsykologi*, 4:e uppl., Natur & Kultur, Stockholm.
- Jacobsen, D., 2012, *Förståelse, beskrivning och förklaring – Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, Studentlitteratur AB, Lund.
- Komulainen S-M., 2016. *Yläkoululaisten masennusoireilu ja kouluympäristön tarjoama sosiaalinen tuki*. Pro-gradu Lapin yliopisto. Tillgänglig: <https://lauda.ulapland.fi/handle/10024/62427>
Hämtad 5.2.2019
- Koulun kuraattorintyö 2020, Tillgänglig: <https://jelppii.fi/etusivu/koululta-saatava-apu/kaveri-ja-perhesuhteisiin-kuraattori/>
Hämtad 27.2.2020
- Kurki L., 2000, *Sosiokulttuurinen innostaminen*, Osuuskunta Vastapaino, Tammerfors.
- Kurki L., Nivala E., Sipilä-Lähdekorpi P., 2006, *Sosiaalipedagoginen sosiaalityö kouluissa*, Finn Lectura.

- Lag om elev- och studerandevård 30.12.2013/1287*, Finlands författningssamling. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2013/20131287> Hämtad: 9.5.2022
- Määttänen M., 2017, *Psykososiaalista ja yhteisöllistä työtä - rekisteriaineistotutkimus kuraattorintyöstä Helsingin lukioissa*, Pro-gradu, Jyväskylän Yliopisto. Tillgänglig: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/57064/URN:NBN:fi:juu-201802141490.pdf?sequence=1>
Hämtad 5.2.2019
- Nivala, E. & Ryyänen, S., 2019, *Sosiaalipedagogiikka – kohti inhimillempää yhteiskuntaa*, Gaudeamus, Helsingfors
- Nuoret*, THL, 2019 Tillgänglig: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku/nuoret>
Hämtad 25.2.2019
- Puotinen S., 2008, “*Jos olisin koulukuraattori...*” *Yhdeksäsluokkalaisten näkemyksiä koulun sosiaalityöstä*, Pro-gradu Jyväskylän yliopisto. Tillgänglig: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/18389/URN:NBN:fi:juu-200805071440.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Hämtad 5.2.2019
- Salvén, N., 2020, *Skolkuratorers upplevelser av ungdomarsstödbehov*, examensarbete, Arcada, Det sociala området, Helsingfors. Tillgänglig: <https://www.theseus.fi/handle/10024/340698> Hämtad: 16.05.2022
- TENK – Forskningsetiska delegationen, 2019, *Etiska principer för humanforskning och etisk prövning inom humanvetenskaperna i Finland*. Tillgänglig: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf Hämtad 2.4.2020
- Undervisnings- och kulturministeriet, 2018, *Förebyggande av mobbning samt främjande av arbetsron inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen samt på andra stadiet*. Slutrapport, Undervisnings- och kulturministeriet, Helsingfors. Tillgänglig: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160694/okm16.pdf> Hämtad: 1.3.2020
- Wallin, A., 2011, *Sosiaalityö koulussa – avaimia hyvinvointiin*, Tietosanoma oy, Helsingfors.

BILAGOR

Bilaga 1 – Eposten som skickades åt kuratorerna

Eposten vi skickat med länken till formuläret:

Bästa kurator,

Vi Nea Salvén och Patrick Koski är på slutrakan av våra socionomstudier på Yrkeshögskolan Arcada. Vi skriver våra examensarbeten om hur kuratorerna upplever ungdomarnas stödbehov i skolan och i vardagen. Vi vänder oss nu till er och önskar att ni kunde delta i vår studie. Vår plan var att utföra intervjuer med kuratorer men på grund av de omständigheter som råder i samhället har vi bestämt oss för att samla in informationen via en enkät istället. Med unga syftar vi på under 25 åringar och ber er att hålla det i tankarna då ni svarar på våra frågor. Vi ber er att skriva om era erfarenheter i allmänhet och inte om den undantagssituation vårt samhälle nu befinner sig i. Vi önskar att ni skriver så utförligt som möjligt om era upplevelser och motiverar era svar. Tack på förhand!

Hyvä kuraattori,

Me, Nea Salvén ja Patrick Koski olemme sosionomi opintojemme loppusuoralla Yrkeshögskolan Arcadassa. Kirjoitamme opinnäytetöitämme, joissa kartoitamme nuorten tuen tarvetta kuraattorin näkökulmasta. Tästä syystä käännyimme nyt teidän puoleenne ja toivomme, että voisitte osallistua tutkimukseemme. Suunnitelmamme oli kerätä tietoa haastattelujen muodossa, mutta poikkeuksellisen yhteiskunnallisen tilanteen vuoksi olemme päättäneet kerätä tietoa kyselylomakkeen avulla. Nuorilla viittaamme työssämme alle 25 vuotiaisiin ja pyydämme teitä pitämään tämän mielessänne, kun vastaatte kysymyksiin. Pyydämme teitä kertomaan kokemuksistanne arjessa keskittymättä yhteiskuntamme poikkeustilanteeseen. Toivomme, että vastaatte mahdollisimman kattavasti ja perustelette vastauksenne. Kiitos etukäteen!

Bilaga 2 – Frågeformuläret som skickades åt kuratorna

Genom att fylla i formuläret ger jag mitt samtycke för att delta i studien som görs i samband med examensarbetet av Nea Salvén och Patrick Koski. Arbetet kartlägger kuratorers upplevelser av ungdomarnas stödbehov. Jag ger mitt samtycke till att materialet som samlas in används i examensarbetet. Jag förstår syftet med studien och att jag deltar anonymt i arbetet. Jag förstår att jag frivilligt deltar i studien och att information som samlas in enbart hanteras av Nea Salvén och Patrick Koski.

Täyttämällä lomakkeen annan suostumukseni osallistua tutkimukseen, joka tehdään Nea Salvénin ja Patrick Kosken opinnäytetyön yhteydessä. Opinnäytetyö kartoittaa kuraattorien kokemuksia nuorten tuen tarpeesta. Annan suostumukseni käyttää koottua materiaalia opinnäytetyötä varten. Ymmärrän työn tarkoituksperän ja tiedostan olevani anonymi. Ymmärrän osallistuvani vapaaehtoisesti ja että kerättyä materiaalia käsittelevät ai-noastaan Nea Salvén ja Patrick Koski.

1. Vilka är de övergripande teman som ungdomarna behöver stöd i av sin kurator i skolmiljön? Motivera ditt svar!
Mitkä ovat hallitsevat teemat, joissa nuori tarvitsee tukea kouluympäristössä? Perustele vastauksesi!
2. Vilka är de övergripande teman som ungdomarna behöver stöd i av sin kurator utanför skolmiljön?
Mitkä ovat hallitsevat teemat, joissa nuori tarvitsee tukea kouluympäristön ulkopuolella? Perustele vastauksesi!
3. På vilka sätt stöder du ungdomarna? Finns det specifika arbetssätt eller verktyg du använder i ditt arbete?
Millä tavoin tuet nuoria? Käytätkö työssäsi tiettyjä työtapoja tai työvälineitä?
4. Hur samarbetar du med elevvårdsteamet? Finns det andra samarbetspartners, vilka?
Miten teet yhteistyötä oppilashuollon tiimin kanssa? Onko muita yhteistyökumppaneita, mitä?
5. Upplever du att unga får det stöd de behöver? På vilket sätt kommer det fram?
Motivera ditt svar!

Koetko, että nuoret saavat tarvitsemansa tuen? Miten tämä tulee esille? Perustele vastauksesi!

6. Upplever du att du har tillräckliga resurser för att ge unga det bästa möjliga stödet? Hur kunde det förbättras? Motivera ditt svar!

Koetko että sinulla on tarpeeksi resursseja antaa nuorille paras mahdollinen tuki? Miten tätä voisi parantaa? Perustele vastauksesi!

7. Hur tycker du att dagens trender syns i kuratorns arbete? (Sociala medier? Nya appar? Världsnyheter?) Motivera ditt svar!

Millä tavoin koet, että päivän trendit näkyvät kuraattorin työssä? (Sosiaaliset mediat? Uudet appit? Maailman uutiset?) Perustele vastauksesi!

8. Upplever du att chat-mottagning eller distansmottagning skulle vara ett bra verktyg att använda sig av i arbetet? Tror du att unga skulle få samma stöd?

Koetko, että chat-vastaanotto tai etävastaanotto voisi toimia työvälineenä? Saisivatko nuoret saman tuen?